

'Gun gestrafte perspectief'

1 maart 8-9
-11

■ Wim Anker: Europees Hof tegen star handhaven levenslang

INTERVIEW

Adri Vermaat

ens
k is
den
lie-
u al
r in
axi-
rtig
wat
ude
et je
ling
oals
aar-
3".
orgd
iere
van
apje
il in
we-
rtig
op-
de
den
nen
ko-
hou-

"In relatie tot omringende landen loopt Nederland uit de pas", zegt strafpleiter Wim Anker over de volgens hem inhumane wijze waarop Nederland omgaat met levenslang veroordeelden.

Anker heeft kritiek op de politiek, die niet staat te trappelen om levenslang gestrafte op termijn meer uitzicht te bieden op vrijheid, om het even of dat onder bepaalde voorwaarden gebeurt.

"Het Europese Hof zegt dat dit perspectief er voor levenslang gestrafte moet zijn", zegt Anker. "Daar moet je je als overheid aan houden en dan moet je niet naar cosmetische instrumenten grijpen, zoals nu gebeurt. Als advocaat kan ik een cliënt die is uitgeprocedeerd en levenslang heeft, niets meer bieden. Vanaf dat moment ben je meer humanistisch raadsman in plaats van een strafadvocaat. Als Nederland zich iets humaner zou opstellen, loop je alleen nog maar in de pas met andere landen in Europa. Let wel, dan ben je nog lang geen voorloper, trendsetter."

Het Forum Levenslang zette giste-

ren een nieuw offensief in voor een meer humane tenuitvoerlegging van de levenslange gevangenisstraf in Nederland. Wim Anker maakt deel uit van dit groeiende gezelschap van juristen, wetenschappers, gedragsdeskundigen en medici.

Anker berekende dat tussen 2000 en 2011 22 keer onherroepelijk levenslang is opgelegd. Daarnaast waren er per 1 juli dit jaar nog twee, niet voltooide strafzaken, waarbij eveneens levenslang in het geding is. Nog eens twaalf opgelegde levenslange straffen in de periode vanaf 2000 werden in beroep, of na cassatie, teruggebracht naar vrij-spraak of een tijdelijke gevangenisstraf. Dit laatste al dan niet met tbs.

In de periode van 1945 tot 2000 kregen in Nederland 25 mensen levenslang, oorlogsmisdadigers niet meegerekend. Opmerkelijk is dat tussen 1970 en 1980 de teller op nul bleef staan. Een hausse daarentegen vond plaats tussen 2002 en 2008, toen rechters twintig maal straffen met levenslang. "Voorzichtig zou je kunnen concluderen dat er nadien wellicht toch een ontwikkeling is die inhoudt dat minder snel levenslang wordt opgelegd", zegt Anker met enig optimisme. "Rechters lijken iets terughoudender als we naar

de cijfers kijken. Dit jaar is tot dusver één keer levenslang opgelegd, aan de Rwandees Joseph M."

Een verklaring is wellicht de mogelijkheid die rechters sinds 2006 hebben om een straf van dertig jaar op te leggen. Anker: "Je ziet nu ook straffen uitgedeeld worden van 24 jaar, of 28 jaar. Dan zit je tussen twintig jaar en levenslang in. Een enkelvoudige moord wordt niet snel met levenslang afgedaan. De feiten in zo'n zaak noemt de rechter doorgaans 'zeer ernstig', om hieraan toe te voegen dat zij 'de sanctie van levenslang niet rechtvaardigen'. Bij meervoudige moord ligt dat meer voor de hand."

Onder meer PvdA en CDA wezen de afgelopen jaren op de mogelijkheid gratie te verlenen. Sinds 1986 is dat slecht één keer gebeurd, in juni 2009. Toen mocht een, terminale, levenslanggestrafte naar huis om daar, enkele weken later, te sterven. Wim Anker: "Dat was dus veeleer strafonderbreking dan gratie. Een fopspeen, waarachter tegenstanders van versoepeling zich verschuilen. Zie je wel, zeggen zij, dat gratie kan in Nederland! Maar die 'gratie' was niet meer dan een politieke zet, waarmee minister en staatssecretaris aan de haal zijn gegaan."